МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
28 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЇ МАС-МЕДІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
(ОСНОВИ ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКИ)

Ступінь бакалавра
Спеціальність 035. 10 Прикладна лінгвістика.
Освітньо-професійна програма «Прикладна лінгвістика»

Миколаїв–2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Коч Наталя Володимирівна, професор кафедри загальної та прикладної лінгвістики, доктор філологічних наук, професор.

РЕЦЕНЗЕНТ: кандидат філологічних наук, професор НУК, завідувач прикладної лінгвістики Н.М. Філіппова.

Програму схвалено на засіданні кафедри загальної та прикладної лінгвістики
Протокол від «28» серпня 2020 року № 1
Завідувач кафедри загальної та прикладної лінгвістики _____(Коч Н. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____(Мороз Т. О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 11

Голова навчально-методичної комісії університету ____(Кузнецова О. А.)

Анотація

Мета курсу «Технології мас-медійної комунікації (основи теле- та радіожурналістики)» – засвоєння основних етичних правил та норм ефірного мовлення, що презентовані основними інформаційними каналами України. Завдання курсу передбачають вирішення низки питань: визначення місця і ролі ефірного мовлення в контексті сучасної парадигми знань (у колі лінгвістичних та нелінгвістичних дисциплін); питання ефірного мовлення як науково-практичної проблеми, визначення ролі та стану ефірного мовлення в Україні; ознайомлення з історією становлення та розвитку теле- та радіомовлення в Україні; розгляд теле- та радіомовлення в системі засобів масової інформації, їх характерних особливостей; ознайомлення з функціями теле- та радіомовлення; засвоєння різновидів теле- та радіомовлення.

Ключові слова: мас-медійна комунікація, тележурналістика, радіожурналістика, ЗМІ, ЗМК, ефірне мовлення, інформаційні канали.

Course Annotation

The purpose of the course «Technologies of mass media communication (basics of TV and radio journalism)» is to master the basic ethical rules and norms of broadcasting, which are presented by the main information channels of Ukraine. The objectives of the course include solving a number of issues: determining the place and role of broadcasting in the context of the modern paradigm of knowledge (in the field of linguistic and non-linguistic disciplines); issues of broadcasting as a scientific and practical problem, determining the role and status of broadcasting in Ukraine; acquaintance with the history of formation and development of TV and radio broadcasting in Ukraine; consideration of TV and radio broadcasting in the system of mass media, their characteristic features; acquaintance with the functions of TV and radio broadcasting; mastering the types of TV and radio broadcasting.

Key words: mass media communication, TV journalism, radio journalism, mass media, broadcasting, information channels.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Технології мас-медійної комунікації (Основи теле- та радіожурналістики)» складена Бабій Ю.Б. складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є критерії, принципи та мовні засоби реалізації ефірного мовлення на сучасному етапі розвитку інформаційного простору , а також типові випадки його порушення:

Міждисциплінарні зв'язки: психолінгвістика, семіотика, дискурсологія, сучасна українська літературна мова, історія української мови, українська мова (за професійним спрямуванням), культура та техніка усного мовлення, мовні технології громадських відносин та реклами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: викладання навчальної дисципліни «Технології мас-медійної комунікації (Основи теле- та радіожурналістики)» є засвоєння основних етичних правил, норм ділового мовлення.

1.2.Основними **завданнями** вивчення дисципліни є: з'ясувати місце і роль курсу «Технології мас-медійної комунікації (Основи теле- та радіожурналістики)»у колі лінгвістичних та нелінгвістичних дисциплін; розглянути питання ефірного мовлення як науково-практичної проблеми; роль і стан ефірного мовлення в Україні; ознайомити історію становлення та розвитку теле- та радіомовлення в Україні; розглянути теле- та радіомовлення в системі засобів масової інформації, їх характерні особливості; ознайомитися з функціями теле- та радіомовлення; засвоїти різновидами теле- та радіомовлення.

Програмні результати навчання:

ПРН-1 Використовує українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН-3 Ефективно працює з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує.

ПРН-8. Застосовує філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН-9. Використовує інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ПРН-11. Знає норми літературної мови та вміє їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-12 Створює усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ІІ. Фахові:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати у професійній діяльності мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну та структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.

ФК 3. Здатність використовувати знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 5. Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну лінгвістичну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Історія становлення та розвитку теле- та радіомовлення в Україні.

Тема 2. Поняття ефірного мовлення, сучасні підходи у забезпечення теле- та радіоефіру.

Тема 3. Теле- та радіомовлення в системі засобів масової інформації, їх характерні особливості. Функції теле- та радіомовлення: інформування, вираження і формування громадської думки, пропагандистська, агітаційно-оранізаторська, просвітницько-педагогічна, виховна, естетична, розважальна, спілкування, інтегруюча.

Тема 1. Різновиди теле- та радіомовлення: інформаційні, політико-ідеологічні, історико-культурологічні, соціально-економічні, освітньо-пізнавальні, релігійні, передачі для дітей та юнацтва, для молоді, літературно-драматичні, музично-розважальні, рекламні.

Тема 2. Інформаційні жанри ефірного : повідомлення, звіт, інтерв'ю, репортаж, виступ, огляд преси. Аналітичні жанри: кореспонденція, коментар, бесіда, огляд.

Тема 1. Проблеми якісного ефірного мовлення в Україні. Критерії побудови ефірного мовлення сучасних ЗМІ.

Тема 2. Мовна ситуація в телеефірі.

Тема 3. Типові випадки порушення основних лінгвістичних принципів побудови ефірного мовлення в Україні. Порушення норм на українських телеканалахмовлення, типові лексичні та стилістичні порушення, шляхи їх усунення).

3. Рекомендована література

Базова

1. Бакинська О. Культура телевізійного мовлення та його вплив на телеаудиторію. Телерадіожурналістика: історія, теорія, практика, погляд у майбутнє. Збірник науково-методичних праць Львів : Ред. вид. відділ Львівського університету, 1997. 160 с.

2. Дмитровський З.Є. Телевізійна журналістика. Навч. посібник. Львів : Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2006. 208 с.

3. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : Підручник. К. : Знання, 2006. 628 с.

Додаткова

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо: 4-е вид. перероб. і доп. К. : Знання, 1997. 336.

2. Базюк Л. Штрихи до характеристики мовної особистості тележурналіста // Телевізійна й радіожурналістика : Зб. наук. метод. праць. Львів : Світ, 2000. 332 с.

3. Бабич Н. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 376 с.

4. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: Навч. посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.

5. Білянська О. Мовна агресія як антипод культури мовлення // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Світ, 2003. 432 с.

6. Ваніна О. Значення голосу і манери говорити для теле- і радіожурналістів // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Лілея, 2002. 312 с.

7. Жугай В. Проблеми якісної продукції в українському телеефірі // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Світ, 2000. 32 с.

8. Капелюшний А. Росіянізми в телевізійному мовленні і в газетному тексті // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Світ, 2002. 241 с.

9. Кузнєцова О.Д. Засоби масової комунікації. Посібник: Вид. 2-ге, перероблене й доповнене. Серія «Навчальні та наукові видання професорсько-викладацького складу Львівського національного університету імені Івана Франка». Львів : ПАІС, 2005. 200 с.

10. Лизанчук В.В. Радіожурналістика: засади функціонування. Підручник. Львів : ПАІС, 2000. 366 с.

11. Мітчук О. Нова суспільно-політична лексика сучасних ЗМІ // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Світ, 2003. 242 с.

12. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. К. : Либідь, 2001. 240 с.

13. Сербенська О. Актуальні проблеми екології української мови та сучасні засоби масової комунікації // Українська періодика: Історія і сучасність: Доповіді та повідомлення сьомої Всеукр. наук. – теорет. конф. За ред. М.М Романюка. Львів : Світ, 2002. 312 с.

14. Сербенська О. Суржик: «низька мова» безлад чи мовна патологія // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Світ, 2001. 182 с.

15. Сербенська О.А. Ефірне мовлення у взаєминах з усною мовою // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук-метод. Праць. Львів : Світ 2002. 162 с.

16. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. Практикум: Навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.

17. Сербенська О.А., Волощак М.Й. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей. К. : Вид. центр «Просвіта», 2001. 204 с.

18. Шаповал Ю.Г. Телевізійна публіцистика: методологія, методи, майстерність: Монографія. Львів : Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2002. 233 с.

19. Штурнак О. Порушення мовних норм на українських телеканалах (УТ-1, 1+1, ІНТЕР) // Телевізійна й радіожурналістика: Зб. наук. – метод. праць. Львів : Світ, 2003. 32 с.

20. http://ktf.franko.lviv.ua/vivat/book.html

21. http://www.glavred.info/ukr/

22. http://www.slovnyk.net/

23. http://www.internews.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: самостійні роботи, контрольні роботи.